

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdu a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **Y. P.**, zast. Mgr. Barborou Novákovou, advokátkou AK Wildt & Biolek, se sídlem Bohuslava Martinů 1038, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 11. 2016, č. j. 32 Az 45/2015 - 60,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupci stěžovatele Mgr. Barboře Novákové, advokátce se sídlem v Hradci Králové, Bohuslava Martinů 1038/20, **se určuje** odměna částkou 4114 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do třiceti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 9. 2015, č. j. OAM-390/ZA-ZA02-K08-2015, jímž nebyla stěžovateli udělena mezinárodní ochrana dle § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů („zákon o azylu“).

V opakované v pořadí třetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 20. 4. 2015 a při pohovoru provedeném dne 16. 7. 2015 stěžovatel uvedl, že je běloruské národnosti, ukrajinské státní příslušnosti, není a nikdy nebyl členem žádné politické strany ani organizace. Na Ukrajině žil ve městě Mukačevo v Zakarpatské oblasti, kde měl trvalý pobyt, jezdil do Běloruska, kde má příbuzné. V letech 1994-1996 pracoval jako profesionální voják. V České republice pobýval již v letech 1979-1984 (s rodinou v M., jeho otec byl voják) a od roku 2004 doposud (kromě 4 měsíců v roce 2010, kdy se vrátil na

Ukrajinu), v roce 2011 bylo proti němu vedeno v ČR trestní stíhání kvůli neplatným dokladům, v letech 2011-2013 byl v ČR ve vězení (za maření výkonu úředního rozhodnutí, nerespektoval uložené vyhoštění; byl propuštěn na amnestii). V ČR pracoval na stavbách, měl pas a pracovní vízum, které si prodlužoval. Dvakrát zde neúspěšně žádal o mezinárodní ochranu (v roce 2012 a 2015). Vlast naposledy opustil v dubnu 2010 (pobýval tam asi 4 měsíce), protože měl problémy. Roznášel letáky na podporu Julie Tymošenkové. Přišli k němu domů nějací lidé, ukázali průkazy a ptali se na letáky. Zbili ho, nadávali jeho družce a odvedli ho do nějakého domu k výslechu. Utekl a schoval se na chatě. Hledá ho SBU, protože je důstojník ruské armády a v roce 1995 byl ve válce v Čečensku. Na Ukrajině měl problémy, protože je Rus a mluví rusky. Ve vlasti nebyl nijak veřejně či politicky aktivní, pouze roznášel letáky. Do ČR přicestoval legálně, měl české pracovní vízum. O mezinárodní ochranu žádá z důvodu mobilizace ve vlasti, má těžce nemocnou matku. Do vlasti se vrátit nechce, byl ve válce v Čečensku, ví, co se tam děje, podruhé jít do války nechce. Ke svému zdravotnímu stavu uvedl, že má operovanou nohu, má v ní šrouby, špatně se to hojí, léčí se, má občasné psychické problémy. Kdyby doléčil nohu a na Ukrajině by byl klid, vrátil by se.

Krajský soud žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl; neshledal žalobou vytýkané vady správního řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, dle jeho názoru bylo rozhodnutí vydáno v souladu se zákonem.

Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost. Namítá, že z žádných podkladů, jež jsou obsahem správního spisu, nelze bez dalšího učinit závěr, že se stěžovatel snažil pouze zlegalizovat svůj pobyt. Krajský soud se neúplně a nesprávně vypořádal se stěžovatelem tvrzenými skutečnostmi, když uzavřel, že nejsou splněny ani podmínky pro přiznání tzv. doplňkové ochrany. Žalovaný je povinen dodržovat v rámci své rozhodovací činnosti minimálně ty zásady, na nichž stojí správního řízení; nehledě na skutečnost, že je nutno rozhodovat i v kontextu základních práv a svobod, které mají být bez výhrad dodržovány. Jedná-li se o okolnosti zvláštního zřetele hodné, což v daném případě jistě kombinace bezpečnostní situace na Ukrajině s národnostní příslušností žalobce je, pak neuplatnění správního uvážení je porušením zásady zákonnosti. Krajský soud dle stěžovatele tuto skutečnost při svém rozhodování nevzal v úvahu a pouze konstatoval, že žalovaný nevybočil z mezí daných zákonem.

Stěžovatel nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že mu pro případ návratu do jeho vlasti nehrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Krajským soudem nebylo žádným způsobem odůvodněno, z jakých konkrétních podkladů vycházel, když učinil nesporným, že válečný konflikt na Ukrajině je pouze v izolovaných oblastech. Smyslem § 14a odst. 2 zákona o azylu je ochrana života, zdraví a lidské důstojnosti osob, které žádají o mezinárodní ochranu. Neposkytnutím mezinárodní ochrany by byla nejen porušena ústavou i mezinárodními dokumenty garantovaná práva na život, zdraví a lidskou důstojnost, ale především by byl popřen smysl a účel uvedeného ustanovení, obzvláště za situace, kdy není jisté a natož prokázáno, zda válečný konflikt na Ukrajině, o němž je stěžovatel přesvědčen, že bude mít zásadní vliv na jeho budoucí život a zdraví, nebude nadále nabírat na intenzitě či se místně nerozšíří, což pro druh takového konfliktu není nezvyklé. Nad to v uvedeném konfliktu byly použity i velmi těžké zbraně, které jsou schopny působit destrukci i desítky kilometrů od místa vystřelení. Rovněž nelze

pokračování

odhlédnout od skutečnosti, že probíhající konflikt značně souvisí i národnostní otázkou, a to sice přichýlení Ukrajiny či její části k Ruské federaci či k západní Evropě, popř. EU. Nehledě na osobní politický názor, je na stěžovatele v důsledku jeho běloruské národnosti a užívání ruského jazyka nahlíženo jako na osobu přihlašující se k zájmům Ruské federace a z toho důvodu mu hrozí pronásledování pro jeho národnost či příslušnost k určité sociální skupině. S ohledem na uvedené skutečnosti je rozhodnutí soudu nejen nepřezkoumatelné, ale i nezákonné. Zmíněné důvody představují zásadní pochybení ve výkladu hmotného a procesního práva, kterých se krajský soud při rozhodování o žalobě směřující proti rozhodnutí žalovaného dopustil a která měla za následek nepříznivý dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

Stěžovatel s ohledem na výše uvedené požaduje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a rozsudek krajského soudu a nespatřuje v postupu soudu ani svém žádné pochybení. V případě stěžovatele správní orgán neshledal existenci žádného z taxativně vymezených důvodů udělení azylu dle § 12 zákona o azylu v platném znění. V průběhu řízení bylo zjištěno, že stěžovateli v zemi původu nehrozí pronásledování ve smyslu zákona o azylu a ani zmiňované obavy nelze označit za odůvodněný strach z pronásledování. Správní orgán podložil svůj závěr o nemožnosti aplikace § 12 zákona o azylu relevantními podklady. U samotného stěžovatele rovněž nebyl shledán zvlášť zřetelný důvod pro udělení azylu ve smyslu § 14 cit. zákona o azylu. Otázkou udělení humanitárního azylu se rovněž v napadeném rozsudku zabýval krajský soud, avšak neshledal opodstatněnost pro jeho udělení s poukazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu, přičemž nebylo rozhodováno na základě libovůle správního orgánu či soudu. Informacemi o zemi původu podložil správní orgán i svůj závěr o neudělení doplňkové ochrany, neboť nedošlo k naplnění některého z taxativně vymezených definičních znaků vážné újmy dle § 14a odst. 2 cit. zákona o azylu. Z obsahu spisového materiálu, především z informací o zemi původu, je zřejmé, jak rozsáhlý je válečný konflikt na Ukrajině, tyto podklady měl soud také při posuzování žádosti stěžovatele k dispozici a tato situace je soudu rovněž známa z jeho úřední činnosti. O situaci na Ukrajině se denně hovoří v rozhlase, TV, píše se o ní na internetu a je všeobecně známou. Ozbrojený konflikt v zemi původu stěžovatele je již cca po dobu dvou let zakonzervován pouze na Luhanskou a Doněckou oblast, a to i v měsíci lednu 2017, přičemž stěžovatel žil v Mukačevu, ve stabilní Zakarpatské oblasti situované v samé západní části Ukrajiny. Dle přesvědčení správního orgánu bylo tedy postupováno v souladu se zákonem a správní orgán i soud se podrobně zabývaly všemi důvody stěžovatele, které jej vedly k opuštění země původu. Námitky stěžovatele uvedené v kasační stížnosti dle přesvědčení správního orgánu nemají opodstatnění a dostatečně se jimi zabýval a vyvrátil je již krajský soud ve svém podrobně vypracovaném odůvodnění rozsudku, s nímž se správní orgán ztotožňuje.

Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je rovněž přípustná.

Po konstatování včasnosti a přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.*

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.* O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Stěžovatel podřadil svou kasační stížnost pod čtvrtý důvod přijatelnosti, přičemž se opírá o bod b) čtvrtého důvodu přijatelnosti, že *krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.*

Nejvyšší správní soud neshledal v kasační stížnosti relevantní argumenty svědčící pro její přijatelnost.

Stěžovatel výslovně neuvedl, v čem spatřuje důvody zakládající přijatelnost kasační stížnosti. Pouze obecně namítá nedostatečně posouzený skutkový stav věci a nesprávné posouzení otázky udělení doplňkové ochrany. V tomto ohledu Nejvyšší správní soud žádné pochybení soudu neshledal. Krajský soud přehledně popsal rozhodný skutkový stav, se všemi žalobními námitkami se řádně a srozumitelně vypořádal.

Věc stěžovatele nepřináší ani žádnou novou právní otázku, kterou Nejvyšší správní soud dosud neřešil, či potřebu se od takového řešení odchýlit, anebo kterou řešilo více senátů tohoto soudu odlišně.

pokračování

Důvody pro poskytnutí mezinárodní ochrany jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut mezinárodní ochrany je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování či vážnou újmu ze zákonem uznaných důvodů. Tímto institutem je chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv se mohou jevit jako natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46).

Stěžovatelova tvrzení o tom, že je na Ukrajině pronásledován z důvodu své běloruské národnosti nebo proto, že mluví rusky, jsou zcela obecná a žádné konkrétní příkoří, které by dosáhlo intenzity pronásledování, z nich nevyplyvá.

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že pokud žádost o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel podal až po 8 letech střídavého legálního a nelegálního pobytu v České republice, byla v posuzovaném případě podána účelově ve snaze legalizovat pobyt stěžovatele. Z konstantní judikatury zdejšího soudu se podává, že samotná snaha o legalizaci pobytu nemůže být azylově relevantním důvodem (viz například rozsudky ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44, ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, nebo ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54, či krajským soudem citovaný rozsudek ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004 - 94).

Nejvyššímu správnímu soudu nejsou známy ani žádné relevantní informace, na jejichž základě by vyvstaly pochybnosti, že by neudělením mezinárodní ochrany došlo k porušení zásady non-refoulement. Nelze souhlasit s obecným tvrzením stěžovatele, že se správní orgán dopustil libovůle při správním uvážení.

Co se týče podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, i zde krajský soud vycházel z ustálené judikatury, dle které jde o ochranu subsidiární, jež má být poskytnuta osobám, kterým hrozí vážná újma. Jakkoli je smyslem práva azylu poskytnout žadateli ochranu, nejde o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46). Pro zkoumání důvodnosti obav, že cizinec utrpí závažnou újmu, aplikuje zdejší soud test „*reálného nebezpečí*“ (viz rozsudek ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82), kterým je nutné rozumět riziko, že „*ve významném procentu případů obdobných situací stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho*“, přičemž „*ve vztahu k hrozbě nelidského a ponižujícího zacházení podle čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod musí být splněn vyšší důkazní standard než ve vztahu k odůvodněnému strachu z pronásledování podle § 12 zákona o azylu.*“

K otázce aktuální situace na Ukrajině, která je v kasační stížnosti naznačena, se Nejvyšší správní soud vyjadřoval již několikrát. Lze odkázat například na usnesení ze dne 18. 3. 2015, č. j. 3 Azs 237/2014 - 25, ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 - 28, ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 - 69, či ze dne 14. 5. 2015, č. j. 9 Azs 36/2015 - 36. V

usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 - 17, pak uvedl, že na Ukrajině probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.

K tomu kasační soud dodává, že místem pobytu stěžovatele na území Ukrajiny byla obec Mukačevo v Zakarpatské oblasti, která se nachází v západní části země, a tedy není ozbrojeným konfliktem dotčena. Západní část Ukrajiny nebyla vojenskými událostmi nijak významněji zasažena, a nelze tudíž dovozovat, že by zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura zdejšího soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky uplatněné v kasační stížnosti. Krajský soud při svém rozhodování nevybočil z této judikatury a nedopustil se ani žádného procesního pochybení. Netvrdil-li stěžovatel žádné konkrétní důvody přijatelnosti kasační stížnosti, nelze než uzavřít, než že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje jeho vlastní zájmy. Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost jako nepřijatelnou a podle § 104a s. ř. s. ji usnesením odmítl.

Závěrem Nejvyšší správní soud připomíná, že institut azylu není a nikdy nebyl nástrojem k řešení nepříznivé osobní či ekonomické situace žadatele. Právo na azyl založené na mezinárodních úmluvách totiž v sobě nezahrnuje právo osoby vybrat si zemi, kde se pokusí začít nový život odpovídající jejím představám, jelikož slouží výhradně k poskytnutí nezbytné ochrany cizím státem, je-li žadatel (popřípadě též jeho rodinný příslušník) ve vlastní zemi vystaven pronásledování ze zákonem vyjmenovaných důvodů, popřípadě existují-li jiné, zcela výjimečné okolnosti, za kterých by bylo „*nehumánní*“ azyl neudělit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2005, č. j. 4 Azs 34/2005 - 60).

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s.; žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovateli byla usnesením krajského soudu ustanovena advokátka Mgr. Barbora Nováková. Podle § 35 odst. 8 in fine s. ř. s. zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené advokátce odměnu za 1 úkon právní služby (sepsání kasační stížnosti) podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, a to ve výši 3100 Kč (srov. § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bod 5 advokátního tarifu) a náhradu hotových výdajů paušální částkou za každý úkon právní služby ve výši 300 Kč (srov. § 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem 3400 Kč.

Jelikož ustanovený zástupce je plátcem DPH, zdejší soud takto vypočtenou částku navýšil o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, tj. 714 Kč [srov. § 14 odst. 2, § 36 odst. 1, § 47 odst. 1 písm. a) a 4 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty]. Celkem

pokračování

tedy činí odměna 4114 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 22. února 2017

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu